

המסקנה החמורה ביותר:

שרייהאוצר לא הבינו דבר

וחצי דבר. מה השתנה?

יתכן שהמינימום הממוך ביותר ברוח ועדתהחקירה על מפותל מניות הבנקים — דוח שהוא כולו כתיב אישום מהיר על המערכת הפוליטית והכלכלית במדינה — נוגעת לשרייה האוצר.

הרוח (ראה עמודים 7-6) קובע בפשטות שישנו שרייהאוצר שכיחנו בתקופה הנדונה — ייגאל הורביץ ויורם ארידור — לא הבינו דבר וחצי דבר מהנעשה בתחוםאחריותם.

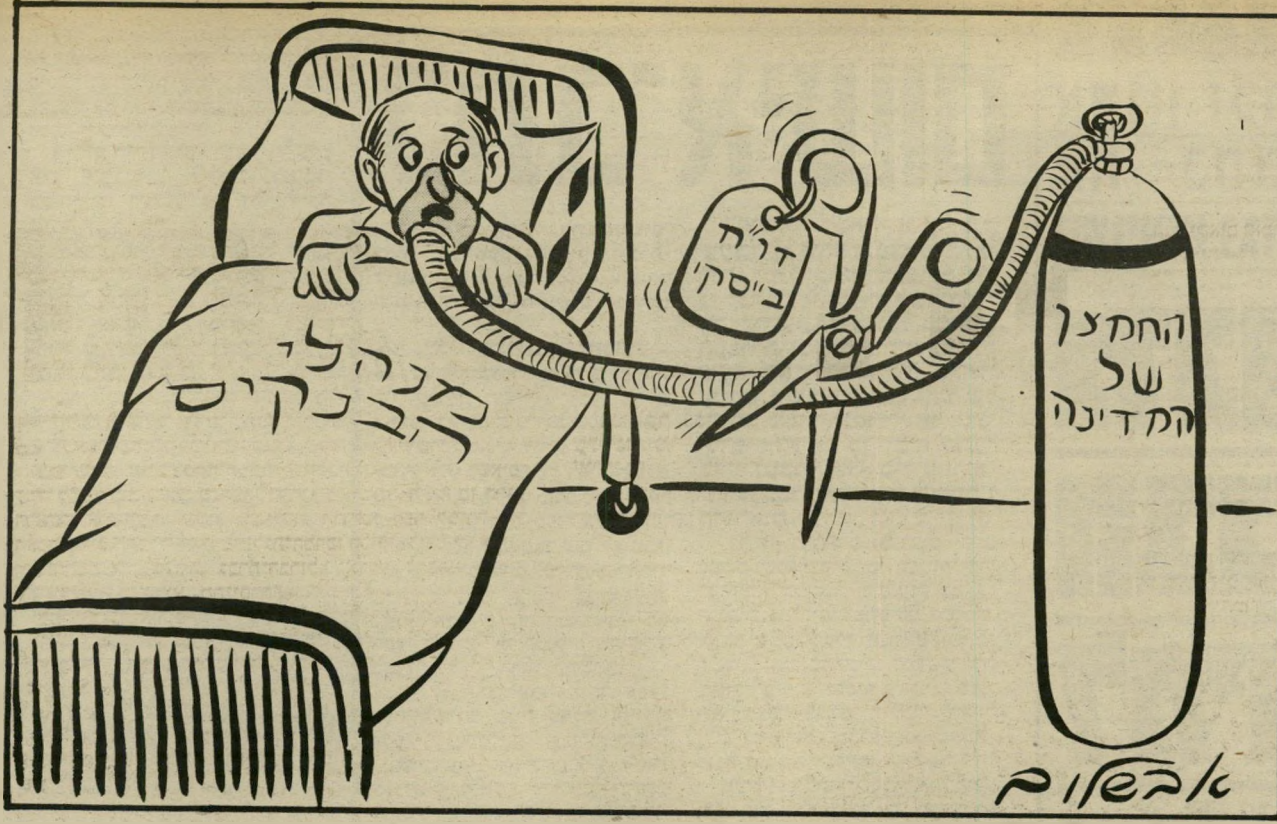
ייגאל הורביץ, שכבש את לב העם ביחסיוציבור גאוניים, היה כעל מיפעל מצליח. ההבדל בין מיפעל פרטי ובין מיסקימדינה הוא עצום. מסתבר שלא הבין במערכת הכלכלית-ממלכתית.

יורם ארידור למר כלכלה. והיה עסקן פוליטי מיקצועי. כנ"ל.

אילו היה אחד משני השרים האלה מבין את פרשת הוויסות של המניות, והיה נוקט אמצעים כדי לעצור את כדוריהשגל בעוד מועד, היה נמנע אסון. שפגע בהמוני אזרחים.

אין ניסים. למסקנה זו יש השלכה מיידית על המתרחש במדינה כיום. כי כיון כל שרייהאוצר שכיחנו עד כה בתפקיד זה, לא היה איש שהבין בכלכלה — "מיקרו" ומאקרו" כאחד — פחות מן השר החדש. משה ניסים. השבוע לא עלה על דעת איש לטאל אתו על דוח הוועדה — עובדה מדהימה כשלעצמה.

אילו יכלו הברייהוועדה להשיא עצה לשרייהאוצר החדש, היו אומרים לו, מן הסתם: התפטר עכשיו. לפני שתגרום לדברים אשר יכריחו אותך

את גולדה מאיר ומשה דיין מן הוירה הציבורית.

אחרי טבח צברה ושאתילא ניסה מנחם בגין למנוע את מינויה של ועדת חקירה, קמה תנועה ציבורית ספוגי טאנית, שנאתה מיום ליום, לבסוף לא היתה ברירה אלא למנות את הוועדה, כאשר פירסמה הוועדה את מסק

נותיה, רצתה ממשלת-בגין להתעלם מן המסקנות, לפחות לגבי אריאל שרון. שוב קמה תנועה ציבורית גדולה, לפני שהגיעה לשיאה, סילק בגין את שרון ממישרדהביטחון.

תנועת המרי העברי. כל ההתי קוממויות האלה היו קשורות בצורה זו או אחרת בענייניביטחון. מעולם לא קמה תנועה דומה לגבי נושא "אורח". כמו היחסים בין הדת והמדינה.

הדבר הקטיח את ליבו של המימסד הרתי. שהיה בטוח כי שום דבר לא יביא את הציבור הישראלי להתקומם נגדו. השתחצנות של מייעוט דתי קטן — המיעוט השחור של החרדים והמיעוט הכחול-לבן של הדתיים-פאשיסטיים

— עברה כל גבול. ואז, לפתע, על עניין קטנדלכאורה — הנהגת שעווייקי — הוגדשה הסאה. הציבור התקומם. בלי אירגון מראש. בלי הנהגה פוליטית, התחילו קבוצות ואישים בכל מערכותיהחיים להקים את תנועת המרי העברי.

להנהגת שעווייקי. על אפס ועל המתם של הרתיים וגורויהם העלובים. שוב הוכח שאין כוח המוכן לעמוד בפני תנועה כזאת. כאשר הסתבר

לפולטיקאים כי זוהי תנועה אמיתית, ספונטאנית וגוברת, הם מיהרו לעלות על העגלה.

השבוע החליטה ממשלת-ישראל, כי רוב קולות, להנהיג את שעווייקי כמישך שלושה חודשים וחצי. מפלה מוחצת. החלטה זו היתה פשרה עלובה למדי. היא תנהיג את שעווייקי כמעט חודשיים אחרי כל מדינות-אירופה, ובכללן אלבאניה המי כבודת והמנותקת. היא תפסיק את שעווייקי לפני כל מדינות-אירופה.

שהשמש באה אליהן אחרי שעברה את ישראל. אולם אין כעובדות אלה כדי להעיב על הניחוח. בפעם הראשונה בתולדות ישראל קם רהוב החילוני על המימסד הרתי, ויכול לו, בפעם הראשונה נחל המימסד הרתי השתלטני, השחצני ותאביהשילטון מפלה מוחצת וגלויה.

זה יכול להיות אות לבאות. מה שקרה לגבי שעווייקי, יכול לקרות בעשרות השטחים האחרים, שבהם ממרר המימסד הרתי את חיי הציבור החילוני, וכופה עליו אמונות שפלות ובניהגים עתיקים שהוא מואס בהם.

זה רק תלוי בדבר אחד: בדעת הקהל.

ישרהביטחון. לוי אשכול, אינו שולט כמצב בשעתחירום עליונה למדינה, גאתה התנועה הספונטנית שדרשה להפקיד את ביטחוןהמדינה בידיים אמונות. נשות ויגדורו העליוות" הפי גינו ברחובות. אשכול נאלץ להתפטר ממישרדהביטחון, ולמסרו בידי משה דיין.

כאשר ירדה על ישראל הטראומה הנוראה של יוס'הכיפורים, מינתה גולדה מאיר את ועדתהחקירה בראי שות השופט שימעון אגרנט. הוועדה, ובה אישים צנאים רבייווקרה כמו ייגאל דיין והיום לסקוב, טיהרה את משה דיין מכל אשמה, והטילה אותה על דויד (דרור) אלעזר וקצנים אחרים. הדוח גרם לועווע כללי, והתגובה הנועזת של הציבור טיאטאה

אבל כאשר היא מתעוררת, אין כוח העומד בפניה. שאגות. היו לכך דוגמות רבות בהיסטוריה הקצרה של מדינת-ישראל. כאשר הצליח דויד בג'וריון לסלק את יריבו, פינחס לבון, מתפקידו בהסדרות וכניפולגה, התעוררה דעת העילה למעשתו של בג'וריון — "הפרשה", "העסקיביש" ושאר בילות" צופן העלימו ממנו את העובדות, אך הוא חש שנעשה איצדק, ולמרות שכן גוריון היה אז אליהעם ורליט כלי יכול, הפך ניצחוננו ניצחוןפייהוס. כעבור זמןמה נאלץ להתסלק מן השילטון לצמיתות.

ערב מילחמת ששת-הימים, כאשר היה נדמה לציבור כי ראשיהממשלה

להתפטר בנוא העת בעיקבות הדוח של הוועדה הבאה, בכלכלה אין ניסים.

אריה שאן

מי לא יירא?

תנועת המרי העברי הצליחה. האם היא תלך עכשיו לישון?

האריה הוא אחת החיות החזקות ביותר בטבע. הוא גם אחת החיות העצלות ביותר. את רוב זמנו הוא מבלה בתנומה, ואין הוא קם מריבצו אלא כאשר אין ברירה.

דעתהקהל הישראלית דומה לאריה זה. כמעט שאי-אפשר לעורר אותה.

"אין גזירות בשבת!"

רמורליציה כמו זו אין זוכרים באוצר. שר שאינו מבין בכלכלה, ובעיקר שר שהורה כי איננו מעוניין בתפקיד זה עוד לא היה להם.

חותן באוצר. אומנם אבי אשתו היה פעם סגן שריהאוצר, אך זה יכול להספיק רק לח"כ אהוד אולמרט, שהציע אותו לתפקיד, או ליצחק שמיר, שהסכים לחילופין כדי להגיע סוף-סוף לרוטציה.

הפקידות הבכירה, שחלק ממנה התגזר למודעי עם כניסתו לתפקיד, התחילה להתגעגע אליו כבר 24 שעות לאחר לכתו.

הליכוד, ככל הנראה, הפסיד את מישרדהאוצר כבר ביום שבו מינה את ניסים לתפקיד. לפרס אין מה לראוג עד לרוטציה, וגם לא אחריה. ניסים לא יחזיר את התיק למודעי. הוא יתרגל לחיות באור הורקורים. יהנה סוף-סוף מעיתונות יומיומית, המאבקים בליכוד לים עוד יחריפו לקראת הרוטציה.

גם השר גד יעקובי יזכה עתה ל" עדנה. כשרהכלכלהוהתיכונן הוא יהיה עכשיו השר הבכיר בממשלה וב" וועדתהשרים-לכלכלה שנמצא בסוד התוכנית הכלכלית.

וגם השר מודעי לא יישב. ככל הי נראה, בשקט. כשרי-אוצר-לשעבר, הי מצוי בסודות התוכנית הכלכלית, יערי ער מודעי מרי פעם את שלוותו של השר ניסים, כמסורת שרייהאוצר לפי נ"י.

הבריה הראשונה במישרדהאוצר: שבת ניסים, חובשיהכיפה, לא יעבוד בי שבת ובחגים, ולכן אין חשש מפי חותים או מצעדים דראסטיים אחרים מכניסת השבת ועד צאתה.

דונית אנמלר

חופש במיסדרון. האווירה כי מישדר קשה. בכירים באוצר מתהלכים ברגשות מעורבים. מצד אחד — חוסר הידע והשמרנות המאפיינים את השר יחזק עמדותיכוח של כמה בכירים, כמו הממונה על אנף-התקציבים, החשב הכללי וראש מינהל הכנסות-המדינה.

הכללי וראש מינהל הכנסות-המדינה, החשב השר, שלא יהיה מסוגל לקבל החלטות, לפחות בשלב הראשון, יקבל החלטות לכיצוע, ויהווה חותמת-גומי. מאידך, לקראת השלב השני של התוכנית הכלכלית, מלווה כל החלטה באוצר בעיקרון של קיצוצ בתקציב, במיסים ובעליות מחירים, וכבר השבוע ביקש השר לדחות ישיבה שתעסוק בנושא התקציב, כי הוא מבקש "ללמוד את החומר".

בעוד תכונת מתאימה של הסברה כלכלית, יהפכו מיסדרונות האוצר לטיילת לתבנים הכלכליים, שיפיקו את מלוא התועלת מרצון הפקידות הבכירה להתפרסם על חשבון היעדר-מדיניות-ישר. הם יזינו את הכתבים בידיעות רציוות או שאינו רציוות לשו, ומישרדהאוצר יחוויר לתקופות הוזהר שלו, שבה כל פקיד העניק ראינות. זה היה לפני כניסת הרוכרת, שחשמה כל פתח לאינפורמציה, היק שתה על עבודת ההלפות וריכרה מי תוך ניסיון של כתבת כלכלית לשעבר.

במישרדהאוצר רגילים למשברים ברג שרים. ב" 1977 החתף השר יהושע רבינוביץ כשר שימחה ארליך. אחריכך הגיע ייגאל הורביץ. אחרייו בא יורם ארידור, שנאלץ להתפטר בשל משבר הרולריציה", ובה יגאל כחך אורגה, שהלך בכחירות 84, ואו בא מודעי, שהלך בגלל פליטתיה, ובה הי שר ניסים.

להיפגש איתו, וניסים השיב לה "בקוב".

עם הדוברת שריהאוצר כבר לא ייפגש, יועצו נתנו הוראה להריח את הדוברת ואת עוזרה ולסגור את לישכתההדוברות. במקומה הביא ניסים את דובר משרדהמישפטים, יצחק פיינברג, שהכנתו בנושאים הכלכליים היא כהבנתו של השר החדש עצמו.

בכירים במישרדהאוצר הביעו חשש שהשר, שאין לו כל הבנה כלכלית, מנסה לטרפר את מי שעבדו או מונו עליידי השר מודעי. בטקס החילופין אמר ניסים כי הוא מקווה שעוד יגיע היום ומודעי יוצג שוב לפני הפקידות הבכירה באוצר. נראה שלדיבורים אלה אין אחיזה רבה כמציאות. המאבקים במיפלה הכלכלית יגברו לקראת הרוטציה, וניסים לא יחוויר את התיק החשוב הזה למודעי.

השר ניסים הביא איתו ממישרדו הקודם שתי מזכירות, עונו אישי קרוב, טוביה בלובשטיין, דובר ותישעה מסור פים חדשים, שהורכבו בלישכתו החדר שה.

נראה שגם גורלם של כמה פקידים בכירים, שמונו עליידי מודעי, לוט בערפל. כמו הממונה על הכנסות-המדינה, ישראל ברון, נציב מסיכהנסה, יאיר רבינוביץ ומנהל החברות הממ שלתיות, זאב רפואה, ואריה וייף, סמנ כ"ל משרדההקלאות לסחר חוץ, שמד נה עליידי מודעי לאחר מאבק כיו"ר מועצת ההימורים.

במישרדהאוצר כבר סיפרו הציניק ניס השבוע כי השר ניסים קיבל במתי נה, עם כניסתו לתפקיד את הספר מי בוא לכלכלה. ספר חובה לכל תלמיד שנהיגהראשונה בכלכלה.

המחירים במשק תופסו רי שנת התקציב הנוכחית

דוברת-לשעבר ארידור דבר ראשון: לפטרו!

בוקר היום הראשון לעבודת השר משה ניסים במישרדהאוצר נקרא סמנכ"ל המישרד ללישכת השר, וניתנה לו הוראה להפסיק את עבודת דוברת-המישרד, עינה ארידור. בכך חדג משה ניסים כבר כיומו הראשון ממינהל תקין, ועקף את מנכ"ל המישרד, הד"ר עימנואל שרון, שלישכת הדוברת כפופה לו. השר גם פתח במחווה לעובדיהמדינה, וחילק להם 400 שקי לים ממיקדמה לחג. את דוברת המישרד שלח שבוע לפני החג לחפש עבודה.

מבוא לכלכלה. בטקס החלפת שרייהאוצר הציג השר היוצא, יצחק מודעי, את הפקידות הבכירה לפני השר הנכנס. כמו כל שאר הפקידים, גם ארידור (שאינה קרובה של יורם הציגה עצמה כדוברת המישרד, ארידור) ניגשה לשר, לחצה את ידו והציגה אמרה לשר שהיא תשמח